

Szerkesztőség és
kiadóhivatal

Makó, Kazinczy-u. 3.

Megjelenik hétfő kivételével
minden nap.Fontosabb alkalmakkal hét-
főn reggel is.

M A K Ó I FÜGGETLEN ÚJSÁG

P O L I T I K A I N A P I L A P

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva

Félévre 3 K 50 f.

Egy óra — K 60 f.

Vidékre postán küldve:

Félévre 7 K — f.

Egy óra 1 K 20 f.

Hirdetések díjszabás szerint

Főmunkatárs telefon száma 63.

Főmunkatárs:
Dr. KISS PÁL.Felelős szerkesztő:
ESPERSIT JÁNOS.Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 110.

Legyen éhínség

Makó, okt. 26.

Munkában izzadó, gondok sulya alatt roskadozó polgártárs, aki nem tudod hogyan szerzel vasárnapra hust a gyermekeknek: emeld fel a fejed. A probléma meg van oldva. A husínség egyszerűen megszűnt, meghalt. Megölte a munkapárti kormány munkában legserényebb tagja, a földművelésügyi miniszter. Megölte egyetlen mondattal, egyetlen, de nagyszerű, de drágakónél, sőt mi több: husnál tündöklőbb tanácscsal. A husiányt más megfelelő táplálékkal kell pótolni, — így hangzik az egyszerű, de köbe vésendő gondolatot magába foglaló mondat. Ó, hogy ez nekünk eddig nem jutott eszünkbe! Ó, hogy hasonló bölcsességgel megoldani a népélelmezés győtrő problémáját eddig csupán a Frimmintézet és a Lipótmezőről elnevezett állami menhely beltagjai próbálták!

Ne tegyünk azonban szemrehányást magunknak. Ami elmúlt, az elmúlt. Annyi balszerencse közt végre mégis megszületett számunkra gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, az ő ragyogó szociális igazságával. Hamisítatlan mungó-igazság. Ha visszamegyünk a multba, meglelhetjük már Tisza Kálmánál. A geszti Cézár apja és politikai tanítómestere mondoita a panaszkodó tisztviselőknél: egyenek krumplit, ha husra nem teik. Talán a serény észjárású földművelési miniszter sem mondott egyebet, de mennyivel szebben fogalmazta: gondoskodnak más táplálékról. A két mondás egyet jelenthet, de most finom, urí köntösbe jelent meg, most egyszerűen a mungópárt szo-

ciális jelmendatává lett a nagyszerű idea, amelyet persze különféleképpen lehet magyarrá fordítani. Ugy is, hogy egyen krumplit a szegény ember. Hogy zabáljon talán rothadt kukoricamálét. Harapjon a fűbe. Dögöljön meg, forduljon fel, s főképp fogja be a száját és ne zavarja grófok délutáni nyugalmát.

Tisza Kálmán üzenetének a Serényi gróf üzenetének valóban, lényegileg ez a magva: a nép, a tömeg, a szegénység iránt érzett mérhetetlen megvetés, gyűlölet. A türethetetlen uri góg. A felülről örökös talpnyalásra szoktatott politikus lakáj-mérgének szétfecskenedése az alul sanyalódókra. A felelősségérzet teljes hiánya.

Folytathatnók az örökkévalóságig. Mert az uralmon lévő part és osztály minden becsületessége beleszorult abba a grófi, miniszteri mondatba, amely nagy uri kézmozdulattal a husevéstől a szegény embert eltűnteti, akár a doktor tultáplált betegeit. Magyarország munkás-páriának irtózatot táplálkozási arány: semmi az egy miniszteri székben gögösködő grófnak. Az egész rendszer undok önzését fejezte ki: mi tehát alapjában hálásak lehetünk neki, aki bemutatta a mungókat erről az oldaláról is. S hálásak lehetünk, mert nagyszerű fegyvert adott a kezünkbe. A nép gondoskodjék huspótló táplálékról? Hejyes. Gondoskodjanak azonban a katonák is. A hadsereg is zabáljon krumplit. Majd visszavesszük, majd nem adjuk ki többé a husra szánt pénzt. S ha az emberi szervezettel így lehet kukoricázni, akkor talán a gépeket se kell drága szénrel etetni. Talán kőszén helyett jó lesz kavics a hadihajóknak s benzin he-

lyett kolerás Dunavíz az automobilokba. Miért ne? Ha a normális agyvelőt csepűvel lehetett pótolni akkor a Serényi-elmélet megáll az egész vonalon.

Közös miniszterek, delegációk, kancellár és táborkara: mind megkaphatják tőlünk Serényi feleletét. Egyenek krumplit, zabáljanak pótkávét. Legeljenek fűvet. Pusztuljanak a fekete fenébe, oda ahová önzéstől büzhödt bérenceik szeretnék küldeni az egész népet. Mutassák meg nekünk, hogyan is kell pótolni a hust, a kenyeret, a vizet, a levegőt. Mi azután — legyenek nyugodtak, — be fogjuk bizonyítani, hogy semmi nem pótolható könnyebben mint ők. Hogy semmi nem okoz kevesebb habozást, mint rozszant mungók, talán az ősi dióták, göthös generálisok pótlása. Be fogjuk bizonyítani, — csak pusztuljanak.

Vagy maradjanak még egy kissé. Okádják cinikus elméleteiket. Tűrjék, segítsék néhány ezerholdas mágnás szipolyozásait. Éheztessek a munkás Magyarországot. Vonják el tőle a huson kívül a kenyeret. Talán a vizet is. A mai kormányzati rendszer ellen sem szó, sem irás, sem párt oly véresen, oly hatásosan nem izgat, mint az ilyen cselekedetek. A kik jámborul türték az elnyomatást: fel fognak ordítani az éhségtől. Ököllet fognak lesujtani kézre, amely a falatot kiveszi a szájukból. — Adjon az isten mungóknak még ezer olyan bölcs és tapéntatos férfit, amilyen gróf Serényi Béla!

— Tanácsülés. Makóváros tanácsa pénteken délelőtt tartja meg Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével rendes heti ülését.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése

A pénzügyminiszter expozéja

— A M. F. U. tudósítójától —

Makó, okt. 26.

Korán telik a folyósó. A kormány első költségvetése ma kerül a Ház elé és ennek a nevezetes ténynek té nagy, kíváncsi közönsége van.

Berzevicz Albert az ülést egy negyed tizenegykor megnyitja. A jegyzőkönyvet vezeti Vermes Zoltán.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök közli a Kuriától a petíciókról érkezett átiratokat.

Bejelenti, hogy Burdia Szilárd udvari tanácsos ellen Szlojz József ny. alezredes, karánsebsi válszó, összeférhetlenségi bejelentést tett kérvényekkel és írással.

A kérvényeket és íratokat kiadták a kérvényi bizottságnak.

A horvát vita után

Heltai Ferenc helyi érdekű vasutakról tett jelentést a közlekedési bizottság nevében.

Hegedüs Kálmán a munkásügyi bizottság jelentését terjeszti el az iparfelügyelők tevékenységéről.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter új helyi érdekű vasutakról nyújt be törvényjavaslatokat. Azonkívül betérjeszti a fehér foszfor eltiltásáról szóló törvényjavaslatot, a mit a Ház mindeu oldalán éljenzéssel fogadták. A javaslatot a munkásügyi bizottsághoz utasították.

Az elnök szünetet ad.

Szünet után Lukács László betérjeszti az 1911. évi állami költségvetést és megtartja expozéját.

Lukács László: Elnézést kér, hogy még nem oszthat ki minden nyomtatványt, a mely a költségvetésre vonatkozik, majd ismerteti a részletes költségvetést. Az 1911. évi költségvetést az 1909. évi költségvetési törvény és zárszámadás alapján nyújtja be, a mi fontos azért, mert az adatok az 1909. évek alapján készültek. Először az 1909. évi eredményt ismer-

Ajálja a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe ujonnan, a modern kor igényei-

o nek megfelelően berendezett üzletét o
Fővárosi elsőrangú cégeknél több éven át mint szabász működtem, mely elég garanciát nyújt arra, hogy a legkényesebb igényeket is kielégülsem.

Nagy választék hazai és külföldi szövetekben.

BIRÓ JÁNOS férfi szabó **Makó**

Dessewffy tér 4. szám alatt. Tőkey féle-ház.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Mindennemű öltönyök a legújabb divat
szerint, izléses kivitelben, legjutányosabb

o—o—o—o árban készítettnek. o—o—o—o

Elsőrendű munkások felvétetnek.

teti. Az 1908. évi L. t. c. alapján a kormány föl lett hatalmazva jelentékeny beruházások eszközzésére, a mi figyelembe veendő. A kormánynak 1909 re olyan felhatalmazása volt, mely szerint alapja lett volna 74 millió több bevételhez. A bevételek azonban csak 35.400.000 koronával, illetőleg 29 millió koronával multak felül a kiadásokat. Ez a kimutatás azonban nem ad hű képet az államnak saját bevételeiből eredő fölöslegéről, mert nincsenek föléve a kölcsönből eredő bevételek és a kölcsönre nialt beruházások. Az 1909. évi zárszámadási deficit ilyenformán 137 millió korona. Az 1910 évi hiány pedig becslése szerint 120 millió korona. Bár az egyes tárcák keretében összesen 94 millióval több bevétel volt a preliminarynál, mégis meg van ez a deficit. Ez a tulkiadás a külpolitikai bonyodalmakra vezethető vissza. Közös hadügyi kiadásokra 62 millió volt előirányozva, a mit a honvédelmi tárca kiadásait 26 millióval kellett megtoldnia.

Tulkiadás a kezelési ágagnál 151 millió korona volt. Beruházásoknál 13 millió volt a tulkiadás, a többi a rendes kezelési ágakra esik.

Ezen a kedvezőtlen bázison készült az 1911. évi költségvetés előirányzata. Nem kecsegtetjük magunkat azzal, hogy valamely váratlan fordulat után sikerülni fog az évek óta állandó kedvezőtlen helyzetet megszüntetni. A kormány az új költségvetés megállapításánál az új sikerült a rendes és átmeneti kiadásokat saját bevételeiből fedezhetőnek megállapítani. A beruházási költségek a rendes bevételekből nem fedezhetők.

Az 1911. évi költségvetésben a került olyan racionális határok közé szorítani ezeket, hogy a rendes bevételekből is fedezhetők.

A költségvetés még nem teljes, miután a közös költségvetés még nincs megállapítva az 1911. évre. Így kénytelen volt azokat az összegeket bevenni, melyekre nézve az 1910. esztendőre a két kormány már megegyezett. Azt hiszi azonban, hogy ez az előirányzat emelkedni fog. (Mozgás.)

Nem lesz fizetésrendezés!

Nagy terhei a költségvetésnek a nyugdíjak, valamint azok a törvények, a melyeket az utóbbi években alkottak meg a kőzutakról, vármegyei közigazgatásról, gyermekvédelemről, nem állami tanítók fizetésrendezéséről, büntető novelláról, ingyenes népoktatásról és a kongruáról. A statusrendezés 1893. óta 86 és 1/2 millió koronányi többletet okozott, a minek további ily módon való folytatása ellen az államnak tiltakozni kell.

Felkiáltások balról: A Dreadnoughtokra kell!

Lukács László: Ő maga is tudja, hogy az államnak kötelessége alkalmazottainak ellátásáról gondoskodni, de ezt nem lehet ad infinitum folytatni. Be kell szüntetni a további akciót. E helyett arra fog törekedni a törvényhozás, hogy az élelmiszerek árcsökkenését előidézzék és a drágaságot megszüntessék.

Az egyes tárcákról szolva a kereskedelmi tárcánál kiemeli a pénzügyminiszter, hogy 1911-ben az államvasutak 670 kilométernyi sánpárral fognak növekedni. Ezzel együtt a Máv. hálózata 18.000 kilométer lesz.

Harc a választójogért

Népgyűlések Csanádvármegye községeiben

— A „M. F. U.” tudósítójától —
Makó, okt. 26.

Nagy baj az nálunk Magyarországon, hogy itt minden fontos ügyet pártszempontok szerint vesznek és bírálják. E szempontok szerint kezelnek minden intézményt is, sőt a leghasznosabbnak ígérkező intézmények létrehozására irányuló törekvéseket is a párttekinetek szerint támogatnak, vagy elleneznek.

Igy nézik most a választási-reform kérdését is.

Micsoda nagy nekibuzdulás volt még csak egy évvel ezelőti a polgári társadalomban arra, hogy az általános, egyenlő, titkos választási jogot meg kell csinálni. Még pedig minél előbb s mindeneknek előtte.

Persze, akkor szükséges és alkalmas volt ez a jelszó arra, hogy vele meg lehessen buktatni a koalíciót, mely a választói jog liberális reformjának a törvénybe iktatását egyre halogatta s teljesen elodázta.

Csakugyan sikerült is a jelszóban rejtett igazi törekvés: megbuktatott a koalíció kormányostul, pártostul teljesen.

Minden tisztességesen gondolkozó ember azt gondolta, hogy ha már a koalíciót a választói reform követelése buktatta meg, a koalíció félre állásával most már csakis az általános, egyenlő, titkos választói jog követelésének teljes érvényesítése kell hogy követ-

Am újra csalódtunk. A választói reform jelszava csupán kormányt és pártokat buktató üres jelszó maradt. A kik a legjobban hangoztatták, azok gondolkodtak most a legkevésbé a meg is valósítására. A jelszó segítségével kormányra, hatalomra jutottak. Ez teljesen elég. Többre ők magok se vágytak.

A nép azonban meleg, becsületes őszinteséggel s komoly elszántsággal követeli az általános, egyenlő, titkos választói jogot s mely hitt is az erre való kormánypárti ígérgetésekben, nem hajlandó megnyugodni abban, hogy ez az ígérlet csakis ígérlet maradt.

Minden becsületes ember igyekszik szavát tartani. a magyar nép követelni fogja, hogy a magyar politika is, melyet emberek irányítanak s melyet az emberek törekvései töltenek be, egyenes, őszinte, becsületes legyen.

A választói reform kérdése, habár végcéljában politika is, nem lehet se pártpolitika s nem lehet napi politikája egyik pártnak se. Mert kell, hogy egyetemes politikája legyen, ez pártkülönbség nélkül egész nemzetünknek. A kérdés nem az egyik napról a másik napra való kormányzás vagy hatalom kérdése, hanem az igaz liberalizmusnak és a valódi demokratizmusnak, ezek által pedig nemzeti létünk fentartásának elodázhatlan föltétele.

Látja, tudja, érzi ezt az igazi magyar nép, mely nem önző gondolatokkal s nem önző célok után fut, hanem egyetemes nemzeti s emberbaráti érdeket istápol.

Ezért — úgy tapasztaljuk — hogy most fog csak igazán az

egész országban elemi erővel feltörni a lelkekből a választói reform követelése, a mikor ezt a törekvést elakarják hallgattatni s elakarják nyomni. S nemcsak hogy hangot adnak majd a vágyak, hanem sorra kerülnek a kivétel — az ellenkezések dacára is — elősegítő igazi tettek.

Csanádvármegye községeiben is megindul a mozgalom. Mert meg kell indulnia. Községenként népgyűléseket fog tartani minden pártkülönbség nélkül az általános, egyenlő, titkos választói jogot követelő nép.

Az ilyen első népgyűlést Földeák községben tartják a jövő hónap 13-án. Azért csak ekkor, mert a most következő vasárnap, e hó 30-ikán megyebizottsági választások lesznek az egész vármegyében, november első vasárnapján meg Makón lesz népgyűlés szintén a választójog érdekében.

Földeák egész közönsége várja a népgyűlés tartását, melyen lepozás módon fog tüntetni legigazságosabb joga: az általános, egyenlő, községenkénti titkos választói jog mellett.

A népgyűlés szónokául ma a földéakiak Dr. Kiss Pált, lapunk főmunkatársát kérték fel.

Krónikás.

Horvát vita a képviselőházban. A képviselőház mai ülésén került szóba a horvát delegátusok ügyében a képviselőház és a delegáció elnöke között kitért konfliktus. A konfliktust a kulisszák mögött szépen, csendben elintézték, ma pedig a megegyezést a Ház elé is hozták. Az erről szóló vita után Návay elnök felteszi a kérdést, a mire a többség az elnök indítványára a kérdés felett napirendre tér.

Csak egy virágszálát

A jószívű emberekhez!

Közeledik november elseje, a halottakra való emlékezés szomorú napja. E napon kigyulnak a sírokon a kegyelet imbolygó fényei is kivilágnak az emlékezés bágyadt virágai.

A halottakra való emlékezés az elmulás hangulatával tölti el a lelket. E napon értékesebbnek, drágábbnak tűnik föl az élet. Oh, pedig mennyien vannak az eltávozottak és mennyien a távozni készülőlk!

Egy esztendő múlva, ki tudja, hány új sírral fog több emelkedni? A földi élet határai meg vannak szabva s még ezt az illanó életet is megrövidíti a kegyetlen sors. Pusztító betegségek tizedelik meg az emberek sokaságát és e betegségek közt is a legrémesebben pusztít: a tüdőbetegség.

Az Augustus főhercegnő védnőkése alatt álló József Királyi Herceg Szanatórium-Egyesület e pusztító rém ellen harcot indított. Nagy és magasztos harc ez, igazi nemzetmentő munka. Közel millió ember selylődik Magyarországon tüdővészben és nyolcvanezer ember pusztul el évente.

Halottak napján forduljon kegyelet részvétünk a halál e jegyesei felé. Hiszen ki tudja, legkevesebbjeink közül ki hordja már magában

e rémes kór csíráját? Ki tudja, kit kell eivesztenünk közülük a jövőben, ha idejekorán nem segítünk rajtuk?

Virágos lesz halottak napján minden sír. Csak egy szál virággal kössön mindenki kevesebbet a drága halottaknak szánt koszoruba és ennek a virágszálak árát hálajtsa az irgalmasság tarsolyába. Az így összegyűlt összegekből sok ezer és ezer tüdővészben selylődő, halálnak eljegyzett ember egészségét adhatjuk vissza.

A József Királyi Herceg Szanatórium-Egyesület a maga szanatóriumával, tüdőbeteg-gondozó intézetével már sok száz és száz embert rántott vissza a pusztulás örvényének széléről s minél több eredménye van jótékony munkálkodásának, annál boldogabb örömmel és lelkesedéssel küzd tovább.

Kérjük a jószívű embereket, a temető szomorú zarándokait, akik halottak napján a maguk drága halottait siratják, fizessék le a szent vámot, amely az élet innesső partjára segíti vissza azokat, akik már közelednek a tulsó parthoz.

Csak egy virágszálát!

Csak egy virágszál árát az irgalmasság gyűjtőtársolyaiba! A megdicsőült szellemü Mikszáth írta egyszer a mi halottaknap gyűjtésünkről:

„Fizessétek le ezt a szent vámot és úgy menjetek el a többi virágaitokkal a kedves halottakhoz. Tudni fog ő arról: De ha anélkül mentek ki hozzá, tudni fog arról is.”

Jószívű emberek!

Egyetlen virágszál árát a szerencsétlen tüdőbetegek megmentésére!

József Királyi Herceg Szanatórium-Egyesület.

Makói Uránia Színház.

Október hó 27-én, csütörtökön 8 órakor

az első tudományos előadás.

Színre kerül:

Utazás a föld körül.

Három felvonás, 200 színesen vetített képpel és 10 mozgó fényképpel. Írta: Dr. Gáspár Ferenc. Felolvasó: Mihelics Károly főgimnáziumi tanár ur.

Mozgó képek: Élet Bombayben. Ceyloni képek. Elefántok oktatása. Ausztráliai képek. Krokodil vadászat hurokkal. Jáva sziget szépségei. Utcai élet Chinában. Dohánytermelés Havanában. Riode Janeiro. Kávészüret Braziliában.

Helyárak: I. hely 80, II. hely 60, III. hely 40, karzati ülő 50, karzati állóhely 20 fillér.

Kedvezményes bérletfizetek válthatók Endrei Márton és Vészi Dezső urak üzletében, este a a pénztárnál.

Legközelebbi előadás folyó hó 29-én szombaton este.

Tisztelettel:

AZ IGAZGATÓSÁG.

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály megnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, koci és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormentesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzin, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készítettésű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus választékban.

!!! Figyelem !!!

Ujjonnan berendezett aradi-utcai

malomban

készült elsőrendű fehér és barna liszteimre felhívom a t. közönség becses figyelmét.

Kenyérsütők megfelelő engedélyben részesülnek.

Tegyen egy próba vásárlást, s meg fog győződni lisztjeim kiválóságáról.

Tisztelettel:

Soós János
malomtulajdonos.

Földeladás.

Csillag János volt községi jegyző hagyatékát képező, Kövegy község közvetlen közelében lévő 42 kath. hold elsőrendű szántóföld, egészben vagy részletekben gazdasági épü-

letekkel együtt **eladó.**

A venni szándékozók értekezhetnek

Dr. Kozma János

makói ügyvéddel.

Két darab

teljesen jókarban levő fűszerkereskedőknek igen alkalmas

kiszolgáló asztal (puld)

jutányosan **eladó.**

Kazinczy-utca 3 szám.

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a **Lukács-féle**

„Harmat“ **krémet**

mert eltünteti az arcról a szeplőt májfoltot pattanásokat s mindennemű arctisztálanságot. Kisimítja a ráncokat himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üde bájos ifju arcszint; az arc, nyak karok és kezeknek megkapó szépséget elragadó bájút kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor. harmat puder 3 szinben 1 kor. harmat szappan 1 korona.

Kapható: **egyedül** a készítőnél

Lukács Ferenc

„Megváltó“ gyógyszertárban, **Aradi-u. Telefon szám 95**

Olcsó bevásárlási forrás!

Megnyilt Király Lajos

Női divatáruháza Rotter Gyula

mellett a „Korona szálloda“ átellenében.

Olcsó árban lehet beszerezni a legdivatosabb **női kabátokat.** Nagy raktár fehéreneműekben: **női ingek, háló kabátok, és nadrágok, Clot, lüszter, schiffon alsók és kötények, Csecsemő és intézeti leány kelengyék, női Sapkák. Gyermek ruhák, Szörnye gallérok és muffok.**

Nagy választék Szövet és csipke blúzokból és szövet aljakból.

Szabott árak!

A MAKÓI

„FÜGGETLEN UJSÁG“

ujjonnan és motorerőre berendezett

könyvnyomdája

készít mindenféle nyomtatványt

izlésesen, modernül,

jutányosan.

Hirdetések árszabás szerint.

Telefon szám 110.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

 Kazinczy-utca 3 szám.